

Viastr, cestov

PAVEL KYSILKA
ANEŽKA KOVALOVÁ
TOMÁŠ KRAUS
ST.ART

3*26

Maximální náklon v zatáčkách, minimální v peněžence

1 500 kilometrů bez starostí. Pokud vaše motorka vypoví službu, odtáhneme vás tam, kam si řeknete – do vzdálenosti až 1 500 km. Nemusíte lovit slovíčka v cizím jazyce ani řešit drahou odtahovku. Postaráme se, abyste se domů vrátili s úsměvem, i kdyby to znova nebylo po vlastní ose.

Zjistit více
allianz.cz/motorky

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

I letos jsme s manželkou Helenou vyrazili na naše už tradiční každoroční pěší putování. Tentokrát jsme šli z Českosaského Švýcarska přes Lužické hory až do Jizerek. Člověk si při takové příležitosti pročistí hlavu a mnohem intenzivněji si uvědomí věci, na které v běžném shonu nemá tolik času. Třeba to, jak jsou pro nás důležití druzí lidé, jak důležití jsou opravdoví přátelé.

Jeden den jsme se totiž dostali do situace, kdy jsme neměli kde přespat. To se nám ještě nestalo. A tak jsme zavolali dvěma bráchům, kteří provozují penzion v Jetřichovicích, a využili jejich už dřívější nabídku pomoci v případě nouze. Neváhali ani chvíli, sedli do auta a přijeli pro nás. Skutečný důkaz toho, že v nouzi poznáš přítele.

Člověk je zkrátka tvor společenský. Může si namlouvat, že nikoho nepotřebuje, ale dlouhodobě to nefunguje. Potřebujeme rodinu, přátele, kamarády, parťáky. Už od dětství. Kolikrát máme přátele ze školky nebo ze školy, roky se nevidíme, a když se pak sejdeme, navážeme přesně tam, kde jsme před lety skončili. Jako by mezi tím žádný čas neuplynul. Je to o chemii, o humoru, který spojuje, a o společných zážitcích, na které se nezapomíná.

Na přátelích si já osobně nejvíc cením srdečnosti, bezprostřednosti a otevřenosti. A také smyslu pro humor. Protože společný smích je jeden z nejpevnějších základů každého vztahu. Zajímavé je, že ani nemusíme mít na všechno stejný názor. Znáám spoustu lidí, kteří se v řadě věcí neshodnou, a přesto jsou dobrými přáteli. Respektují se, umějí si naslouchat, a hlavně si lidsky rozumějí. Přátelství je velmi důležité i v práci. Když si lidé sednou, táhnou za jeden provaz a dokážou se spolu zasmát, je to obrovská výhoda. Vždyť kdo by chodil rád tam, kde se necítí dobře?

Dnešní doba mezilidským vztahům nepřeje. Stále víc komunikujeme on-line, přes sociální sítě. Jenže opravdové přátelství se přes obrazovky vybudovat nedá. To vzniká při společných zážitcích, při obyčejném povídání, u jednoho stolu, na výletě nebo třeba u piva.

Proto bychom na své vztahy neměli zapomínat. Zvedněme občas telefon. Sejdeme se s kamarády, i když jsme se dlouho neviděli. Pečujme o naše blízké, ať se navzájem neztratíme. Prostě hledejme příležitosti a budme spolu, fakt to za to stojí.

Držme se!

vlastní cestou 3²⁶

obsah

červenec — srpen — září

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

04 — **Pavel Kysilka**
rozhovor

10 — **Pes**
povídka Ivy Fexové

14 — **St.art**
fotoreportáž

20 — **Z pivovaru**
novinky z pivovaru

22 — **Anežka Kovalová**
lahůdka ze světa umění

27 — **Tomáš Kraus**
rozhovor

31 — **Příběh s otevřeným koncem**
fejeton Ondřeje Neffa

32 — **Dawson City: Vnuč**
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)

34 — **Čtyři dny v Istanbulu**
reportáž

38 — **Zámek Jemčina**
Vysočina a okolí

obálka > Anežka Kovalová, Přehánka, 2026

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

Nechte lidi být, i když u toho budete skřípat zuby

říká

Pavel Kysilka

Jsem citlivější na to, když ideologie převezmou volant ve společnosti.

▼
Vypadá Česko jinak odsud z Českých Milovů než z Prahy?

Hezká otázka. Vysočina je kraj s pohnutou historií, nebyla vždycky chudá, spíš nekolonizovaná, ale kupodivu průmyslová, včetně železáren, protože zde byla energie. Zdroje byly dva: dřevo a voda. Když se přešlo na uhlí, tak zde průmysl skončil, včetně toho sklářského, protože zdejší vynikající hutě nemohly konkurovat severočeským se zásobami uhlí a železnicí. Z průmyslové Vysočiny se potom stala zemědělská chudá Vysočina. A to zde cítíte dodnes.

Mění se to?
Vylidňování je citelné, ale dojíždějí sem potomci původních obyvatel na chalupy a turisté. Dřív dominovali Pardubičáci a Chrudimáci, dneska jednoznačně Brňáci. Což je vynikající, tímto se kraj oživuje – a pokud by tomu místní lidé byli schopni vyjít vstříc nabídkou služeb a produktů pro rekreaci a turistiku, může to fungovat. Myslím si, že tohle je budoucnost. Když se srovnáme se severní Itálií, s Rakouskem, s Bavorskem, vidíte, že potenciál je stále nevyužitý. Je to hezká příležitost a řešení, které v Česku postrádám všude včetně Prahy, spočívá v propojování privátního a veřejného sektoru, podnikatelů, škol a tak dále. Nicméně posun

je zde vidět díky podpoře kraje a pozitivním oázám. I u vás v Humpolci.

Ale?
Pořád platí, že zatímco Praha je jedna z nejbohatších metropolí Evropské unie a absolutní výjimka nejen v Česku, ale vůbec v Evropě, tady máte vylidněný kraj s profesemi často na bazální úrovni minimální mzdy. Je to boj.

Boj uprostřed krásy? Vy sám oživujete sklářskou tradici Vysočiny.
Ke kraji máme vztah jako rodina, náš děda byl řídící učitel v Rychmburku, někdejšímskanském sídle kraje, kde vládli Kinští a po nich Thurn-Taxisové. Můj strýc pak byl nadlesním, naše rodina sem začala jezdit, ale to ještě není odpověď.

Co jí je?
Vysočina je neuvěřitelně atraktivní, malebná. Paradoxně tu historicky byl neprostupný pomezí hvozdu mezi Moravou a Čechami, čas od času ale přišly obrovské kůrovcové kalamity a majitelé lesů neměli jinou šanci než pozvat skláře. Pro sklářství tu bylo všechno. Dřevo na výrobu potaše a do pecí, vodní toky na pohon vodních kol a brusíren, křemeny v potocích a jíly na výrobu pecí... Jediné, co

chybělo, byli skláři. A ti sem přicházeli za pracovní příležitostí na pozvání vrchnosti. Slavný rod Konrádů z Kamenického Šenova odsud zásoboval svou celosvětovou obchodní síť od New Yorku až po Damašek. Glasgow, Londýn, Paříž, Marseille, Barcelona, Vídeň, Smyrna, byli všude, uměli španělsky, portugalsky, anglicky, arabsky, turecky. A žili i v domě, kde teď sedíme my. Proto jsme se rozhodli zřídit tady sklářské muzeum a galerii. Řekli jsme si, že tento fascinující příběh přiblížíme lidem.

Vidíte, dějiny se točí v kruhu. Vysočina vyřešila kdysi transformaci tím, že pozvala skláře. Dnes se může změnit znovu, směrem k rozumnému turismu, ke službám.
Je to tak. Ani ta sklárna už dnes nemusí být tam, kde je les. Jsme energeticky mobilní a digitalizovaní, takže máme volnost pracovat odkudkoliv, což vidím jako další hezkou šanci pro kraj, když se to udělá citlivě. Protože jeho bohatstvím je jednoznačně příroda a krajina.

A jsme u pozoruhodného paradoxu. Bavíme se o síle přírody a zároveň vy říkáte, že Evropa podléhá zelenému šilenství...
S manželkou žijeme přírodou stejně jako sklem, ono to k sobě patří. Sklářství se snažíme pojímat jako živél úzce spojený s přírodou. Pod námi na pozemku je ptačí rezervace v nádherných meandrech Svratky, ráj ornitologů, neuvěřitelná věc. Jezdí sem fandové přírody z celé Evropy, zrovna teď zde máme hýly rudé, kteří každý rok urazí 5500 kilometrů z Indie přes Himaláj a kazašské stepy a zaparkují tady na Vysočině. Nebo chřástalové a krutihlavové z Afriky, sídlí tu sokoli, samozřejmě čápi, bílí i černí. Snažíme se přírodu čistit a kultivovat svými rukama a hlavou, spolupracujeme s neziskovkami i CHKO.

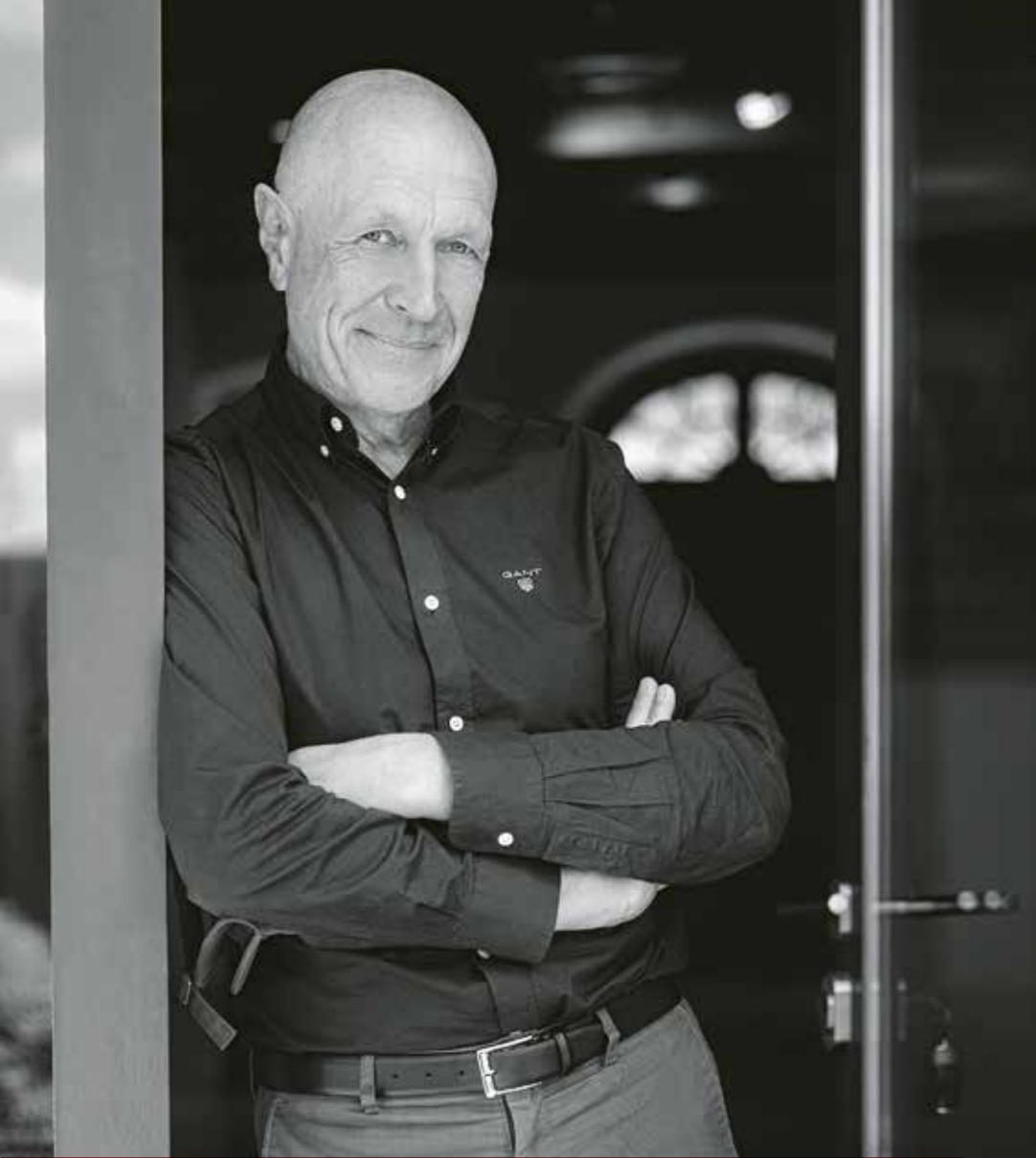
A teď k onomu paradoxu, prosím.
Vždycky budu podporovat projekty a dlouhodobé snahy uchovávat přírodu a chránit ji pro budoucí generace. To, co děláme v oblasti Green Dealu, což už je moje odbornost ekonomie, jsou možná na začátku dobře míněné věci, ale takových se často ujme ideologie a velký byznys. I když si tím nakonec sám podřezávám větev, i evropský automobilový průmysl byl na začátku naivní se sázkou na

elektromobilitu. To je jenom jedna z mnoha ukázek, že často spustíte věci a nedohlédnete na jejich důsledky.

Cesta do pekla bývá dlážděná dobrými úmysly.
Přesně. Celá záležitost s energetikou je extrémně nešťastná. Digitalizaci nezastavíme a když ji pojmeme správně, může nám extrémně pomoci, ale je zároveň spojená s energetickou náročností – umělá inteligence, datová centra, cloudy a vše další včetně kryptoměn. Civilizace se prostě posouvá směrem ke stále vyšší energetické náročnosti, i když jsme energeticky stále efektivnější. Souhlasím s tím, že máme hledat takové zdroje, které nelikvidují naše zdraví a přírodu, ale Green Deal na evropské úrovni je věc, která je naprosto kontraproduktivní a ochuzuje nás.

O toto téma se hodně zajímáte. K čemu jste došel?
Že globální oteplování probíhá, a to rychle, o tom není žádného sporu, statistika je průkazná. Ale když nasloucháte s pokorou a úctou klimatologům a jejich skutečné diskuzi, přijdete na to, že jsme to nevzali za dobrý konec. Jen zlomek příčin tohoto cyklu rychlého oteplování je známý a měřitelný. Jsou tam přírodní vlivy i náš příspěvek, jenže nevíme, v jakém poměru. Ten civilizační může být úplně zanedbatelný, jako když nalijete kýbl vody do jezera. Anebo zásadní – ale nevíme to. Proč? Máme například dobře zmapované suchozemské vulkány, které výbuchem mohou způsobit oteplení i ochlazení, ale třeba obrovsky zásadní vulkanická podmořská činnost je zmapovaná podle klimatologů z třiceti, maximálně z čtyřiceti procent. My však děláme, jako bychom věděli vše, což je velmi nebezpečné.

Není to pro vás už, pardon za expresivnost, celé intelektuálně urážející?
Už jsem si zvykl. Nesmíte se urážet a musíte zkoušet hledat platformy, kde se dá diskutovat. Diskusi bohužel dogmatici zpravidla odmítají. Jedinou racionální strategií v době rapidní klimatické změny je vytvářet dostatek zdrojů, abychom vyřešili problémy plynoucí z globálního oteplování. Mohou to být sucha v určitých oblastech a záplavy jinde, zvedání hladiny moří. Se vším se dnes už umíme vypořádat: Izrael nám ukázal, jakou cestou jít v oblasti nedostatku vody, Holanďané

„Děláme, jako bychom věděli vše, což je velmi nebezpečné.“

zase jak zabránit moři. K tomu všemu ale potřebujete zdroje. Čili bychom měli spíš bohatnout a chovat se ekonomicky extrémně efektivně, jenže děláme pravý opak. Jediný dopad Green Dealu je, že chudneme, nemáme potřebné – nejen energetické – zdroje. A bohužel to odnáší právě nejchudší část společnosti a světa, která je neustále širší, což může vést k obrovským sociálním napětím a otřesům. Vytváříme zhoubný stres a my jsme se vždycky učili, že životní prostředí má nejen svoji přírodní, ale i sociální část. A my vyrábíme z mladých generací depřimované lidi trpící psychózami, což se projevuje v sebevraždnosti a sebepoškozování. Nemluvě o konzumaci antidepresiv. Výrobou stresu znečišťujeme životní prostředí více než oxidem uhlíku.

Takže?
Pečujeme o životní prostředí, ale komplexně. Nezapomínejme, že má i sociální složku, která je pro naše zdraví přinejmenším stejně důležitá. Budujme svoje bohatství a prosperitu tak, abychom mohli pomáhat chudým regionům minimalizovat dopady oteplování. A zkoumejme dál a dál, jaké můžou být zdroje globálního oteplování, abychom věděli, s čím vlastně bojujeme a jestli greendealová strategie není kontraproduktivním bojem.

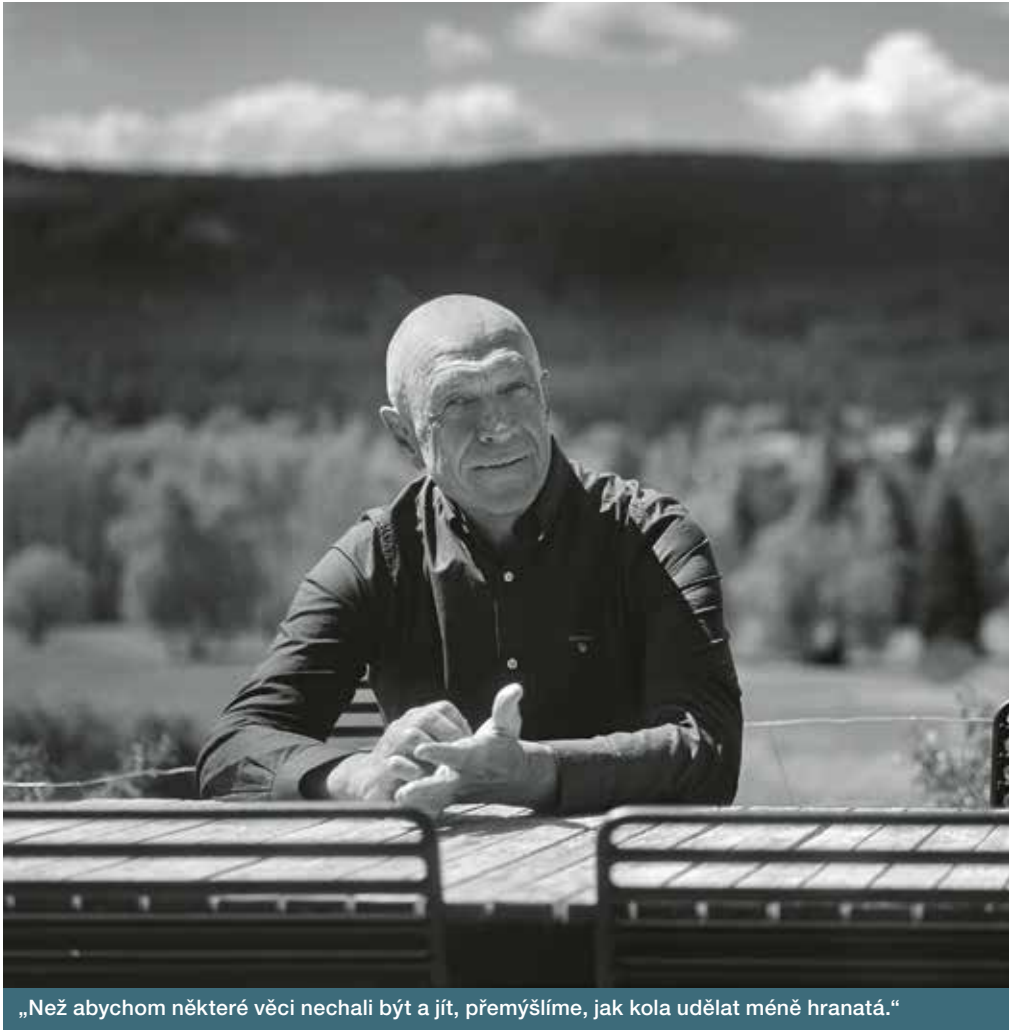
Méně strašení, více adaptace?
Adaptace je správné slovo. A když si ho rozklíčujete, vždycky znamená, že musíte mít dost síly, duševní i fyzické, zdrojů a energie. A to platí jak pro jednotlivce, tak pro společnost.

Před listopadem jste veřejně kritizoval socialismus. I proto se ozýváte také dnes?

Naše hlavní teze byla, že ideologie nás likviduje po všech stránkách. Řekl bych, že dnes je díky historické zkušenosti naše část světa citlivější na to, když ideologie převezmou volant ve společnosti. Když pracujete s odůvodněnou obavou, je to v pořádku; vyvolávání strachu vás ale zničí, obavy jsou racionální věc, strach je škodlivá emoce. Ale máte mít správné obavy a vyslovovat různé hypotézy a ty testovat. S ideou ochrany přírody a našeho dlouhodobého a rovnovážného soužití nemám žádný problém. Pak tu ale jsou ideologie, které nemusí znít špatně, ale mají nutně neuvěřitelně špatné důsledky.

V tom je 20. století krutou lekcí.

Navíc Green Deal dávno přestal být jenom ideologií; je to trochu drsné slovo, ale někdy se říká, že ho udržují při životě i užitelní idioti.

„Než abychom některé věci nechali být a jít, přemýšlíme, jak kola udělat méně hranatá.“

Berme to jako terminus technicus, nikoli vulgaritu.

Ano, můžou to být lidé, kteří myslí věci dobře. A všimněte si, že každé ideologie se bohužel ujal velký byznys. Mohou to být třeba solární baroni – a zase, nemám nic proti solárnímu podnikání, jen má být přirozené, bez dotací, s přirozenou nabídkou toho, co lidé chtějí. Za zhoubnými procesy bývá spousta zájmů jak jednotlivců, tak firem a dále takzvaných NGO, které zároveň často dostávají vládní dotace, takže už pak těžko mohou být nevládkami. Toto souručenství ideologie a peněz je možná nejhorší věc, které se těžko vzdoruje, i když to nesmíte vzdávat. Šanci vidím v tom, abychom si jako veřejnost vynutili transparentnost a otevřenou diskuzi.

Je ještě možná?

Velmi často se setkáváme s tím, že druhá strana řekne: O tomhle prostě diskutovat nebudu.

Nebohý Masaryk, který zdůrazňoval: Demokracie je diskuze.

A kromě něj byl v tomto ohledu snad nejlepším myslitelem Karel Popper, jenž říkal: „Diskuse musí mít určitá pravidla, aby dospěla ke správnému závěru.“

Zkoušíte ještě přesvědčovat zatvrzelce?

S těmi nejzapálenějšími ideology se nedá diskutovat, potom musíte vystoupit o patro výš a vést metadiskuzi, tedy diskuzi o diskuzi. Upozorňovat, že jste projevil zájem dát data a metody na stůl a podrobit je debatě, což oni jako druhá strana odmítli. Zažil jsem ale i příjemná překvapení s lidmi, u nichž jsem to nečekal; vedli jsme hodinové debaty a dospěli k tomu, že věci jsou asi složitější, než jsme si na obou stranách mysleli. I mě to obohatilo. Víte, moderní fyzika správně říká: „Jakmile odpovíte na jednu otázku, vyskočí vám tři nové.“ Kolikrát se ani my jako členové takzvané ekonomické obce, kteří se známe a uznáváme, neshodneme na spoustě věcí.

Vím, že nic nevím?

Zároveň je zajímavé, že se shodneme na základních doporučeních pro politiky, jako jsou model školství, dostatek energetických levných zdrojů, stabilizovaná inflace, penzijní a zdravotnická reforma – ale pak to skončí v šuplíku. Opakováním už spíše nudíme a obtěžujeme.

Chápu nadsázku, ale vážně, máte pro to vysvětlení?

Nedávno jsem na to měl dlouhou přednášku a našli jsme hodně příčin, proč politici a společnost neslyší na průkazné recepty. Některé postuláty – v kvantové fyzice i v ekonomii – jsou totiž velmi neintuitivní a překvapivé. Abyste je přijal, chce to určitou intelektuální výbavu. Třeba ony nešťastné dotace, které ničí ekonomiku a prosperitu. Nemluvím o těch sociálních či ve zdravotnictví, ale o byznysových dotacích.

V čem je s nimi problém?

Lidé si řeknou: Co je na tom špatného, vždyť dotací usměrním tu a tu firmu, aby dělala něco, co je užitečné a fajn. Ale když proniknete do všeho zhoubného, co dotace umí, najednou zjistíte, že takovéto intuitivní úvahy nefungují. Nebo: proč netisknout peníze, když za ně můžeme vyrobit a koupit obrovské množství užitečných věcí? Což ignoruje jistotu vzniku inflace a likvidace úspor. Proč

nemít euro, když pak bude snadné cestovat a obchodovat? Což přehlíží ztrátu klíčového nástroje na oslabování krizí. Atd., atd.

A další důvody toho, že politici neslyší vaše doporučení?

Vestavěné zájmy. Když se začnete na trhu chovat správně tak, aby prosperovala celá společnost a nerozevíraly se nůžky mezi bohatými a chudými, tak to mimochodem znamená, že odstřihnete od penězovodů spoustu vlivných lidí z politiky, z byznysu, z neziskovek. Čili ekonomická racionalita jde proti zájmům mnoha. Nositel Nobelovy ceny Milton Friedman nám při transformaci vždycky kladl na srdce: Buďte protržní, ale ne probyznysoví. Nepodporujte podnikatele, ti se o sebe musí postarat sami a mají šanci zbohatnout, anebo taky zkrachovat, to je hra, kterou hrají. Podporujte takové podmínky na trhu, aby nevznikaly monopoly, aby se neobjevovaly distorze typu dotací.

Seznam důvodů, počítám, ještě pokračuje.

Vzpomínám na prezidenta Havla, se kterým jsem často diskutoval; dodnes přesně nevím, z jakého důvodu si mě vybral do týmu svých přátel z disentu. Měl kolem sebe velmi solidní lidi, kterých si dodnes neuvěřitelně vážím. Ale právě u nich panovala obrovská chuť k tomu, aby společnost

měla konkrétní vizi a hmatatelný směr. To zní hrozně hezky.

Ale?

Neříká se mi to úplně snadno, ale jak a proč máte deseti milionům lidí vnucovat, že zrovna tohle je jejich vize? Jeden má rád holky, druhý vdolky, jeden bigbít a další klasickou hudbu, jeden přírodu a druhý město.

Leda že jim to nařídíte jako v Číně, akorát už to pak nebude demokracie.

Proto jsem se vždycky v diskusích s Havlem a lidmi okolo něj snažil připomínat: Vy nemáte rádi trh ne proto, že může mít negativní důsledky, ty už umíme uřídit. Ale proto, že trh má nepředvídatelné důsledky. Nevíte, jestli tady bude za deset let tolik a tolik počítačů, tolik aut tohohle typu a tolik domů – je to volná hra. Preference konkrétních lidí, kteří jsou svobodní. Vím, že se to mnohým těžko tráví, ale není správné společnost dramaticky usměrňovat a dávat jí nějaký hmatatelný směr a konkrétní vizi. Což je jeden z hlavních důvodů, proč si stále a stále podvazujeme prosperitu. Protože prosperity nedosáhnete bez volného trhu a volný trh má neznámý výsledek. Vždycky.

Další paradox, což?

Havel, Pithart a další velmi uznávali zmíněného Poppera. Jenže on a jiní klasičtí

PAVEL KYSILKA

Narodil se 5. září 1958 v Boskovicích, vystudoval VŠE a nastoupil do Ekonomického ústavu Československé akademie věd; ještě před pádem komunismu veřejně kritizoval „parazitní povahu socialismu“ a mimo jiné podepsat petici Několik vět. Po listopadu 1989 byl mimo jiné přizván do tzv. „staré party“ okolo prezidenta Václava Havla; byl výkonným guvernérem České národní banky a šéfem České spořitelny. Momentálně žije napůl v Praze a napůl v Českých Milovech na Vysočině, kde zrekonstruoval skelmistrovský dům a společně s manželkou v něm provozují unikátní Galerii na Milovské huti, věnovanou českému sklářství. Je rovněž velmi aktivní v podpoře vážné hudby, mimo jiné jako prezident oceňovaného festivalu Smetanova Litomyšl.

liberálové zdůrazňovali: „Pokud máte odpovědnost za společnost, tak jediné, co můžete udělat a je to hrozně důležité a těžké zároveň, je zminimalizovat strádání a bídu.“ Tedy pomáhat nemocným, chudým a lidem v nouzi, v epidemiích a podobně. A systematicky budovat společnost, aby tohle uměla eliminovat, a takové lidi pozdvihnout. Ale jinak musíte mainstream nechat jít a bohužel budete asi skřípat zuby, protože jednomu budou chybět knihovny a druhému zase fotbalové stadiony. Nemáte šanci uspokojit všechny. To je pro mě jedna z nejsilnějších věcí.

Minimalizovat strádání a bídu – aspoň na to by politici slyšet mohli, ne?

Mně by tyto univerzální principy jako program stačily. Jen nevím, jak k tomu dospět.

Smířil jste se s tím?

Učím se to, i když se občas ještě umím vytočit. Představte si to třeba tak, že se celý život zabýváte konstrukcí aut a najednou někdo přijde, že kola už nebudou pouze devítiboká, nýbrž patnáctiboká, protože taková budou méně drncat. Vy mu povíte: „Nemá být kolo kulaté?“ A on odvětlí: „Vždyť tohle bude pokrok.“ Než abychom některé věci nechali být a jít, přemýšlíme, jak kola udělat méně hranatá.

IVA FEXO VÁ

Pes

Doktor René Komárek si promnul huňaté obočí a zvedl oči k nástěnným hodinám. Rafička se blížila k páté a jeho čekal ještě jeden klient. Ach jo, tak ještě Mareš. Pomyslel si, jako by jeho klient mohl za to, že než psycholog dorazí domů, musí ještě nakoupit. Nesnášel supermarkety. Tahle představa ho hodila do výrazné nepohody. Šedesátník drobnější houževnaté postavy s pichlavýma očima uprostřed úzkého obličej

si představil svou prázdnou ledničku. Být singl není vždycky výhodné. René pomalu vstal ze židle a opatrně s ohledem na svou

vyhřezlou ploténku se narovnal. V čekárně seděl David Mareš, jeden z vedoucích manažerů velkého řetězce obchodů s potravinami. Trvalo mu dlouho, než vybudoval svou hvězdnou pozici a cenou za to byl osobní psycholog René Komárek. Před rokem ho vytáhl z úzkostně depresivní poruchy a David doufal, že už se neuvidí. Opak byl pravdou. Teď tu sedí, lapený jak moucha v pavučině svých chmurných úvah, a pořád

dokola se v duchu ptá – PROČ? Proč když vložil tolik úsilí do uskutečnění vize svého šťastného života, proč se mu dějí tyhle věci, proč se necítí v pohodě, když mu vlastně nic nechybí, naopak, když mu všechno přebývá. Doktor Komárek pomalými kroky přešel ke dveřím, cítil se unavený a prázdný. Tyhle pocity ho přepadaly čím dál častěji. Možná to v průběhu své dlouholeté praxe přepálil. Byl pro své klienty vždycky po ruce, vstřícný, plně zaujatý jejich problémy. Ale teď... Zajímá ho ještě vůbec tenhle Mareš? Soucítí s ním? Letmo si vybavil, jak vypadá, a rychle pročetena kazuistika slepila Davidovu tvář do mlhavého obrázku. No jo, tak jdeme na to. „Pojďte dál, pane Mareši,“ srdečně se usmál na Davida, jako by to byl přítel, kterého po delší době skutečně rád vidí. Mareš se zvedl ze židle a poslušně jako záček pod pohledem přísného kantora došel ke svému křeslu, do kterého se unaveně sesunul.

„Dáte si kávu nebo vodu?“ opět se usmál doktor a v duchu si pomyslel, že ho nejspíš čeká s Davidem dost práce. Profesionální odhad Komárkovi skutečně nechyběl. „Vodu,“ hlesl Mareš. V 17.05 před Davidem přistála sklenice s vodou a Komárek zaujmul naslouchací pozici ve svém křesle. Kdyby byl Mareš v lepší formě, určitě by si všiml, že doktor má absolutně stejný neverbální projev jako před rokem – malinko přimhouřené oči, ruce sepnuté před bradou a mírně nakloněný trup ke klientovi. Vnímavý, pozorný, empatický. Stále stejně skvělý René Komárek. Za minutu položil doktor Davidovi otázku, co pro něj může udělat. Čekání na odpověď se malinko protáhlo, ale pak se Mareš konečně probral z letargie. „Potřeboval bych vysvětlit jeden sen.“ Komárek se ještě trochu víc naklonil ke klientovi a spustil ruce na stůl. Takže sen, to by mohlo být zajímavé, pomyslel si a trochu se mu ulevilo. „Povídejte.“

„Ten sen se mi pořád vrací, bohužel to není nic příjemného, vždycky se s hrůzou probudím, je to úplná noční můra. Teď už se dokonce bojím jít spát. Bojím se usnout, že se zase objeví.“ „Kdo se ve vašem snu má objevit?“ „Pes.“ „Pes?“ „Ano, pes. Tedy lépe řečeno naše Rybka.“ „Ten pes se jmenuje Rybka?“ „Ano, je, tedy byl to můj pes.“ „Budete mi o něm vyprávět? Co to bylo za psa?“ Komárek se zapřel zády o opěradlo křesla. Takhle to snad v pohodě tu hodinu přečká. Celodenní sezení za stolem nedělalo jeho zádům dobře. „Rybku jsem dostal, když mi bylo osm let. Strašně jsem si přál mít nějaké zvíře. Jako dítě jsem býval často, vlastně skoro pořád, sám, tak matka souhlasila a jednoho dne mi donesla štěně vlčáka. Už od malička byla Rybka výjimečná. Nejenže byla nádherně vybarvená, skvěle stavěná, ale nejúžasnější na ní byla její povaha. Ona... ona...“ David se trochu zajíkl, „ona snad rozuměla úplně všemu, co jsem jí říkal.“ „Ona rozuměla vašim slovům?“ zopakoval Komárek.

„Ano, jak říkám. Možná to bylo proto, že jsem si s ní pořád povídal. Vlastně jsem si povídal jenom s ní.“ „A co vaše maminka? S tou jste si nepovídal?“ Doktor Komárek položil tuhle nevinnou otázku, jako by hovořil o tom, jestli si dá Mareš vodu jemně perlivou, nebo neperlivou. Přitom se mu bezděky vybavila jeho maminka. Byla to taková hřbitovní vzpomínka. Tehdy upravovali květiny na hrobě otce a on si poprvé všiml, jak nepřírozeně velké má ruce. Prsty s naběhlými klouby připomínaly malé sukovité větvičky. Pohled na její ruce ho zasáhl plnou parou přímo doprostřed srdce a on pocítil takovou

intenzivní bolest z konce její existence, že si tu chvíli pamatuje dodnes. „...pane doktore,“ probral ho hlas Davida, který evidentně pokračoval ve svém vypravování. „Moje matka vlastně pořád sháněla nějakého partnera. Nechtěla za žádnou cenu zůstat sama. Tak se samoty bála, že ji jako nepohodlný kabát navlékla na mě.“ „Byl jste tak často sám?“ „Byl a nebyl. Měl jsem Rybku. Spala stočená vedle mojí postele a já mohl kdykoli ponořit prsty do její srsti. Cítil jsem, jak voní, slyšel, jak dýchá, jak občas zachrápe.“ David se poprvé zasmál. V tuhle chvíli vypadal jako malý kluk, ano, Komárek si ho dokázal docela dobře představit jako malého kluka. Opuštěného, zraněného. „Když jsem odcházel do školy, pouštěl jsem Rybku na zahradu a vsadil bych se, že proseděla celou dobu, než jsem se vrátil, u branky a čekala na mě.“ „A když jste se vrátil, co jste dělal?“ „Šli jsme spolu ven, kamkoliv, k řece, na hřiště, do lesa, vystačili jsme si.“ „A co vaše maminka, jak jste s ní trávil volný čas?“

David se malinko zamračil, už zase vypadal jako úspěšný manažer velkého řetězce, který řeší nějaký nesnadný úkol. „To si popravdě moc nepamatuju. Vím jen, že byla často mimo domov, chodila na různé kulturní akce, na večírky nebo trávila čas v práci. Je pravda, že

materiálně jsem nestrádal. Matka mi dávala velké kapesné a já si z něj kupoval, po čem jsem toužil. Nejdřív hračky, pak knížky a hlavně jídlo pro Rybku.“ „Takže jste nikam nejezdili, netrávili jste spolu dovolenou?“ „Ano... občas... měli jsme takovou malou chatku u řeky, asi dvacet kilometrů od města, kde jsme bydleli. Tam jsme někdy s matkou zajeli. To byl pro Rybku ráj, strašně ráda plavala, házel jsem jí do vody klacky a ona s rozběhem skákala doprostřed říčky a pak se celá šťastná

otřepávala u mých nohou. Děkala to naschvál, aby mělo její štěně také něco z koupání.“ David se zase usmál, jako by se mu obličej rozsvítil nějakou malou žárovkou ukrytou ve vzpomínce. „Takže jste s Rybkou prožil celé dětství?“ „Ano, ale bohužel, nebo spíš samozřejmě, jsem po základce šel na střední školu. Už jsem na ni neměl tolik času. Dojížděl jsem do vzdáleného města, kde bylo gymnázium zaměřené na výuku v anglickém jazyce. Matka si přála, abych chodil právě sem. Takové vzdělání ti zaručí budoucí úspěch, říkala mi, když jsem namítal, že máme přece několik středních škol skoro za rohem. Nedala si to vymluvit. Faktem je, že tady jsem našel první kamarády. Poprvé jsem poznal, co je to přátelství mezi lidmi. Byl to skvělý pocit mít vedle sebe vrstevníky, se kterými mluvíte, chodíte za zábavou, řešíte

problémy, prostě jedete na stejné vlně.“ „A co váš pes?“ zeptal se René a zahleděl se Davidovi do očí. Ten ale mlčel. S hlavou skloněnou k podlaze zřejmě hledal vhodná slova, jakými by pokračoval dál. Bylo půl šesté. Doktor Komárek využil ticha a i on se vrátil ve vzpomínkách ke své mamince, k jejím velkým rukám, k jejím velkým botám, k jejímu zmenšujícímu se tělu. Otočila tenkrát hlavu ke hřbitovní brance, kde zastavilo černé auto. Ne, ne, tohle by neměla vidět, pomyslel si tehdy vyděšeně, ale v tu chvíli už dva pohřebáci rozjaření a vysmátí nějakou veselou historkou vyndávali rakev a nesli ji do márnice. Maminka se

obrátila zpět k malému záhonku macešek, který upravovala tatínkovi, aby věděl, že na něho pořád myslí. V prstech zkroucených artrózou držela žlutou macešku, která na ni mrkala fialovým očkem. Pak vyhrabala motýčkou malý důlek a květinu do něj

vložila. René se přinutil vrátit do reality.

David stále mlčel. „Na co myslíte?“

jemně vyzval svého klienta.

„Na to, co jsem udělal, na

to, jak jsem vůbec mohl.“

„Co se stalo?“

„Vlastně se nestalo nic, právě že nic,“

vzdychl Mareš a rukou si promnul čelo.

„Nevšiml jsem si, jak Rybka trpí mojí nepřítomností, jak zoufale prosí, abych s ní byl častěji, jak hubne, protože matka se o ni neuměla postarat. A i přes to, že jsem se k ní choval takhle nepěkně, pořád jsem byl její stěně. Taková byla, moje matka Rybka. Hlídala mě, když jsem se vracel z mejdanů opilý, olizovala mi tvář, jako by si tím chtěla ještě víc užít mojí přítomnosti. Pokládala na mě tlapu, aby mě chránila před světem, který jsem v té době objevoval. Šílela radostí, když jsem se po víkendu stráveném s kamarády zase vrátil. Proplétala se mezi nimi, když jsem je hostil u nás doma, veselá z toho, že jsem spokojený. Cítil jsem se jako král, který má po boku svého osobního bodyguarda. Tehdy mě vůbec nenapadlo, že by mohla Rybka něčím strádat. Moje oči totiž patřili Monice a víc se do nich nevešlo.“

„Monika byla vaše první dívka?“

„Ano, byl jsem do ní blázen, dočista.“

„A co Rybka, jak ji brala ona?“

„Rybka byla skvělá, najednou

měla štěňata dvě, víte, ona měla

velké srdce, ne jako já.“

„Jak to myslíte?“

„Dostali jsme se s Monikou na

vysokou školu do Anglie. Nemusím

vám říkat, co to znamenalo.“ David

opět sklonil hlavu k zemi.

„A Monika...“

„Jestli se ptáte, zda jsme s Monikou

spolu, tak nejsme. Skončilo to po

roce. Našla si hezčího, chytřejšího,

nejspíš i bohatšího a zůstala v Anglii.

Pak to nevyšlo ani s Evou, Žanetou

nebo Zuzanou. Žiju sám. Moje práce

mě vyžaduje, jak se říká, celého. A to

vztahům nesvědčí... ale Monika... byla

prostě první. Víte, jak to myslím.“

„Ano, chápu, ale vrátíme se k Rybce.

Maminka se o ni postarala?“

Mareš odfrkl: „Ta? To určitě. Snažil

jsem se přesvědčit Moničiny rodiče,

aby mohla Rybka bydlet u nich.“

„Souhlasili?“

„Ano, měli mě rádi a Rybku znali,

byli jsme s Monikou a s Rybku taková

trojka, nikdy jsem k nim nepřijel bez ní.

Matka v té době chodila s nějakým Otou,

nebo Otmarem, nevím... a vypadalo

to, že kápła na toho pravého. Jenže

on nesnášel psy a mě taky zrovna

nemusel. Takže jediné řešení bylo

nechat Rybku u Moničiných rodičů.“

„Jak jste se cítil, když jste odjížděl?“

„Bylo to strašné, dívat se jí do těch

jejích věrných očí upřených na mě

s důvěrou a láskou... David dal hlavu

do dlaní, záda se mu drobně chvěla,

bylo 17.45. Pak se narovnal, jako by si

uvědomil, že čas neskutečně rychle letí

a napřímo se podíval Komárkovi do očí.

„Po týdnů jsem dostal zprávu, že Rybka

utekla. Už jsem ji nikdy neviděl.“

René ucítil cosi v krku. Něco jako

klapku, která mu zúžila dech. To se mu

už dlouho nestalo. Odkášlal si: „Chtěl

byste ji něco říct, Davide? Představte si,

že před vámi Rybka sedí, dívá se na vás

a trochu vrtí ocasem, protože čeká na

vaše slova.“ David se zhluboka nadechl

a pak dlouze vydechl. Sklonil hlavu,

jako by na podlaze byla napsaná slova,

která mu pomohou zformulovat vzkaz.

„Rybko, odpusť mi, vždycky jsi byla ten

nejlepší pes pod sluncem, žádný druhý

takový neexistuje. Byla jsi... jsi pro mě

pořád ten nejlepší přítel, i když už nejsme

spolu. Mám tě rád.“ David nezadržoval

slzy. Úspěšný manažer velkého řetězce

obchodů s potravinami plakal jako malý

kluk, protože kdysi zradil svého psa.

„A teď se vám, Davide, o Rybce zdá?“

„Každou noc, pane doktore. Ale ten

sen je strašný, Rybka jen tak sedí, dívá

se mi do očí, upřeně, má kamenný výraz

jako socha v parku, ty oči jsou mrtvé

jako oči vycpaných zvířat, všude je ticho

a bílo, jen za jejími zády je v bílé mlze

temná skvrna. Je plastická, její okraje

se vlní, a tak vytváří různé tvary. Navíc

vydává zvláštní zvuk, jako když skleněná

kulička poskakuje po betonové podlaze.

Takové to tuk, tuk, tuk... jde z toho

hrůza. Budím se s křikem, zpocený.

Proč, řekněte mi, proč se mi tohle děje?

Co se stalo, že se najednou vrátila, po

tolika letech, když už jsem na ni vlastně

skoro nemyslel?“ Rafička na nástěnných

hodinách doputovala k sestce. David

se sklenice vody ani nedotkl.

Na příští týden naplánoval Komárek

s Marešem schůzku na třetí. Udělám si

kratší den, zajedu za maminkou, dovezu

jí nákup, plánoval v duchu doktor,

když s úderem třetí vpouštěl Davida do

ordinace. „Dáte si vodu nebo kávu?“

„Nic, pane doktore,“ zakroutil

Mareš hlavou a malinko

sklopil oči k desce stolu.

„Tak, Davide, jak pokračují vaše sny?“

pohodlně se zapřel zády o opěradlo křesla

René a zahleděl se do obličeje svého

klienta. Ten se rozpačitě zavrtěl na židli.

„Nepřišla,“ hlesl.

„Nepřišla? Myslíte Rybku?“

Celý týden za vámi nepřišla?“

„Ne, jen jednou jsem měl pocit,

jako by se zjevila v mém snu. Ale ne

fyzicky, jen nějakou svou energií.

Vedla mě do našeho domu. Neviděl

jsem ji, ale cítil jsem, že je součástí

snů, že je v něm nějakým nehmotným

způsobem přítomná, že ho řídí.“

„A kam vás... řekněme...“

ta její energie vedla?“

„To je právě to. Vedla mě do pokoje

mé matky. Tam, kam nikdy nesměla

vkročit.“ Komárek se zavrtěl v křesle

a malinko se předklonil. Tentokrát nehrál

žádné naslouchací hry. Byl zaujat vývojem

událostí. „A byl někdo v tom pokoji?“

„Ano, moje matka, ležela v posteli,

měla tělo přikryté dekou a zavřené oči.“

„Jako by byla mrtvá?“ dotázal se René.

„Ano, jako by byla mrtvá. Položil

jsem dlaň na její ruku, byla chladná

a nehybná. A já měl najednou pocit, že

jsem propásl jakousi příležitost, že mi

uplynulý čas cosi nenávratně vzal.“

„Co jste udělal pak?“

„Chvilí jsem se na ni jen tak díval.

Zkoumal jsem její netečnou tvář, jako si

prohlížíme tělo zajímavého živočicha.

A pak jsem docela jasně slyšel, co říkám,

i když se moje rty nepohnuly. Říkal

jsem pořád dokola – takhle to nemělo

být, takhle to nemělo být. A pak jsem se

otočil a pomalu z místnosti odešel.“

„A co Rybka? Pořád s vámi byla tím

zvláštním neviditelným způsobem?“

„Pořád, pane doktore. Jen už jsem

nevnímal žádné nebezpečí. Cítil jsem, jak

se mi otírá tělem o lýtko, ucítil jsem její

vůni, uslyšel její dech. Jen jsem ji neviděl.“

„Co bylo dál?“

„Šel jsem k brance, otevřel ji

a pak ji za sebou zabouchl. Ten zvuk

rozezněl prostor kolem mě. Jako by ta

rána znamenala cosi definitivního.“

„A jaký jste měl pocit po

takovém setkání s maminkou?“

„Cítil jsem strašnou lítost. Šel jsem

pěšinou, po které jsme s Rybkou tak často

chodili, a cítil se strašně opuštěný.“

„Co kdybyste teď, Davide, něco řekl

své mamince. Kdyby právě teď seděla na

téhle židli,“ doktor Komárek ukázal na

starou tonetku a pak se zahleděl na Mareše,

bohatého a schopného manažera velkého

řetězce obchodů s potravinami, na jeho

schoulenou postavu, na lokty zapřené

o kolena, na ohnutá záda. Čekal, až jeho

klient zvedne malinko hlavu a prázdné

židli sdělí pár osvobozujících vět.

„Je mi to tak líto, maminko, je mi tak

líto, že jsem nezažil tvou lásku, ale já se na

tebe nezlobím. Víím, že jsi mi dala jen to,

co jsi sama v dětství dostala, že jsi dělala

jen to, co jsi uměla, že jsi mě měla ráda tak,

jak ti to ukázali tvoji rodiče. Jen o tu Rybku

ses mohla postarat, byla to přece jen tvoje

náhradnice, zastupovala tě, byl to vlastně

kus tebe. Ale teď už na tom nesejde.“

Komárek Davidovi přisunul krabici

s papírovými kapesníky. Nechal

ho povídat, plakat, smrkat. Cítil se

klidný a určitým způsobem spokojený,

možná to bylo tím, že vnímal, jak jím

prostupuje soucit s Davidem, malým

chlapcem, který na vodítku pevně drží

svého psa a odchází s ním směrem

ke smíření. Možná to bylo i něčím

jiným, co se mu právě rodilo v hlavě.

Čeká nás ještě spousta práce –

pomyslel si, když se rafička na

hodinách dotkla čtvrté.

Jakmile David zavřel dveře ordinace,

rozklíkl si René Komárek na internetu

stránky, kde nabízeli psy všech stáří

a plemen. Než odjel na nákup, měl

zapsaných několik telefonních čísel.

Jasně, být singl není vždycky to nejlepší.

Po dlouhé době si v autě pískal.

St.art

Fotografuji Cirk La Putyku už několik let a věděl jsem, že St.art bude pro mě výjimečný vzhledem k tomu, že sport je přirozenou součástí mého života a v tomhle představení se propojuje s uměním způsobem, který jsem nikde jinde neviděl. Bratři Rost'a a Vítek Novákovi nosili myšlenku St.artu v hlavě téměř osm let a během posledního roku jsem měl možnost být u celého procesu. Viděl jsem ten proces a tvorbu představení i slepé uličky a přestavby původních nápadů. Vznikla tak sportovně-umělecká výpověď o disciplíně, odhodlání radosti i bolesti z pohybu. To všechno jsem si sám jako aktivní sportovec prožil, a proto je mi St.art tak blízký. Znáám členy souboru řadu let, a právě díky té důvěře jsem mohl zachytit nejen výkony na jevišti, ale i momenty, které běžný divák nevidí. Malá fotografická série je vystavena v Národním muzeu v rámci výstavy Czech Press Photo a St.art můžete vidět zase letos v září na scéně Jatka78.

Bude to dvacet let od zavedení bodového systému pro řidiče. Stal se impulsem pro uvaření našeho nealkoholického piva. Na označení nového nápoje Bernard s čistou hlavou navázala také jedinečná série reklam, ve kterých se objevil Standa Bernard bez své typické kštic. Pěkně lesklou holou hlavu později doplnily „čepičky“ podle příchuti nealko piva.

S příchodem jara jsme do vybraných restaurací a hospod nabídli Jarní speciál. Lehké pivo s obsahem alkoholu 4,1 % a vyšší hořkostí (50 IBU) vzniklo kombinací několika druhů sladů a vybraných druhů chmele. Dovolujeme si skromně poznamenat, že se povedlo, ze skladů a pak z výčepů zmizelo opravdu rychle.

Předávali jsme další certifikáty kvality, tentokrát zástupcům jedenácti slovenských hospod a restaurací. Naše nejvyšší ocenění náleží podnikům, které dlouhodobě splňují přísná kritéria kvality – od skladování piva přes dokonalou péči o výčepní zařízení až po profesionální čepování a znalosti personálu. K certifikátu náleží velká bronzová deska na fasádu podniku. Pro hosty je to jasný signál, že zde dostanou pivo Bernard v nejlepší kondici.

Tady mají dobré pivo. Toto jednoduché, ale důležité hodnocení dávají restauracím, hospodám a barům s naším pivem sami zákazníci. Slouží k tomu jednoduché rozhraní v mobilech s názvem *Jak Vám dnes chutná Bernard?*, které umožňuje hodnotit kvalitu čepovaného piva přímo na místě, kde ho zákazník pije. Jsou to právě tři roky, kdy jsme systém spustili. Za tu dobu jsme získali stovky tisíc hodnocení, která nejen oceňují ty nejlepší, ale zároveň nám pomáhají dál zlepšovat péči o pivo i jeho podávání.

Degustační soutěže piva se dělají i ve Francii, a to s mezinárodní účastí. Ze soutěže Concours International de Lyon jsme přivezli tři zlata za Jantarový ležák, Jedenáctku a nealkoholické pivo Grep a k tomu stříbro pro Sváteční ležák a Bezlepkový ležák.

Prvního dubna jsme informovali o naší novince v segmentu nealkoholických piv – Bernard Free Okurka, kterému dává unikátní vlastnosti okurkový lák. „Jeho přimícháním vznikl osvěžující nápoj, který je přirozeným zdrojem minerálů a nejen v době Velikonoc lidem pomůže vstát z mrtvých. Pivo dává zcela jedinečnou chuť,“ uvedli jsme o v tiskových výstupech. Na malý aprílový žertík nám skočili v několika redakcích, také několik odběratelů a po novém pivu s lákem se doptávali i kolegyně a kolegové.

Tři stovky lidí napříč generacemi se zapojily do akce Na dvě rozhledny. Účastníci v závodním nebo výletním tempu vystoupali na rozhlednu u pivovaru a na zřícenině hradu Orlík u Humpolce. Startovné bylo určeno ve prospěch Nadačního fondu pomoci Bernard, který v našem městě a nejbližším okolí pomáhá lidem v nesnázích a také podporuje mladé talenty.

Spustili jsme nový vzdělávací program pro studenty gastronomických škol. V našem novém školícím středisku přímo v pivovaru je učíme čepovat pivo a zacházet s výčepní technologií. Naším cílem je posílit kompetence lidí, kteří budou v gastronomii pracovat. Ukazujeme jim, jak má vypadat perfektně načepované pivo a co všechno za ním stojí. Je to užitečné pro všechny, pro studenty, školy, budoucí zaměstnavatele, zákazníky i pro náš pivovar.

Pivnice Na Štokách v našem návštěvnickém centru získala regionální titul Gastropodnik roku a byla nominovaná do celorepublikového finále.

Výsledky prestižní degustační soutěže Zlatá pivní pečeť potvrdily dlouhodobou kvalitu našich piv. Uspěla hned v několika kategoriích – získala pět medailových umístění včetně jednoho zlata pro náš Černý ležák. • Přivezli jsme zlato z brněnského výstaviště. Na galavečeru pivovarníků a sladovníků PIVEX 2026 porota ohodnotila náš Černý ležák 12° jako nejlepší tmavé pivo.

Aleš Major byl na procházce v horách se svými blízkými. Jedna z účastnic náhle zkolabovala, upadla a přestala dýchat. Muž prokázal duchapřítomnost, nezaváhal a okamžitě zahájil resuscitaci, ve které vytrval až do příjezdu zdravotníků. Provedená první pomoc byla zásadní, žena následně podstoupila lékařský zákrok a nyní už je v pořádku. Počinání mladého muže, profesí policisty v Havlíčkově Brodě, jsme odměnili Bernardovou cenou.

Do mezinárodní soutěže European Beer Challenge 2026 v Londýně jsme přihlásili 13 piv. A zpět jsme přivezli 13 medailí! Udělalo nám velkou radost, že naše pivo tak skvěle obstálo u porotců z celého světa. • První místo za Jantarový ležák máme z Frankfurtu ze soutěže International Trophy, a ještě přibyla druhá místa pro naše další čtyři piva.

Osmiletý Jindřich Kubíček si všiml, že před jeho školou v autě sedí člověk, který manipuluje se zbraní. Běžel domů a pověděl dědovi, co viděl, a rodina věc oznámila na tísňovou linku. Několik policejních hlídek pak po muži se zbraní v okolí školy intenzivně pátralo. Ten se nakonec sám policii přihlásil a situaci vysvětlil – v autě čekal na dceru, čas si krátil prohlížením legálně držené zbraně, kterou si ten den pořídil. Ocenili jsme, jak osmiletý kluk situaci vyhodnotil a co udělal. Jindřich je vůbec prvním dítětem, kterému jsme předali Bernardovu cenu. Malému fotbalistovi jsme k ní přidali kopačák a dres.

Úspěchy slaví naše pivní pálenka. Ta z dubového sudu získala dvojité zlato v soutěži Catavinum World and Wine Spirit Competition. Tamtéž jsme dostali zlato i pro Pivní pálenku Bernard 2025. „Dubová“ pálenka má první místo i z berlínské soutěže International Spirit Competition.

David Vojáček se stal svědkem dopravní nehody u Humpolce. V havarovaném vozidle, které začínalo hořet, byl vážně zraněný starší muž. Davidovi se podařilo zraněného řidiče uvolnit a s pomocí dalších přítomných dostat ven. Když hasiči dorazili, auto už bylo celé v plamenech. Tento odvážný počín jsme ocenili Bernardovou cenou.

Anežka Kovalová

Ticho je pro Anežku Kovalovou (*1949) nejen tématem, ale také prostředím, v němž její tvorba vzniká a dozrává. Patří k autorům, kteří nepotřebují velká gesta ani okázalé motivy. Její svět je komorní, soustředěný a hluboce zakořeněný v krajině podhůří Jeseníků, kde prožila téměř celý svůj život.

Narodila se do uměleckého prostředí – je dcerou sochaře Jiřího Jílka, který se po válce usadil v Sobotíně u Šumperka. Otcův ateliér, jeho práce i každodenní blízkost výtvarného světa se staly prvním prostorem, kde se učila vnímat řád krajiny, tvary věcí a ticho mezi nimi. Po studiích mu několik let pomáhala s realizacemi, což zásadně formovalo její citlivost k materiálu i rytmu práce.

Hrušky, 2026, tempera na desce, 58 × 52,5 cm

Malířka, která naslouchá tichu

Tmavý keř, 2026, tempera na desce, 26 × 37,5 cm

Zimní břízy, 2016, tempera na desce, 34 × 28,5 cm

V letech 1967–1973 studovala na Akademii výtvarných umění v Praze u Karla Součka a Jiřího Johna. Právě Johnovo vedení, založené na soustředěné kresbě a jemné tvarové zkratce, se stalo jedním z pilířů jejího výtvarného jazyka. Po návratu do Sobotína se její tvorba přirozeně propojila s místem, které znala od dětství a které se stalo nevyčerpatelným zdrojem motivů.

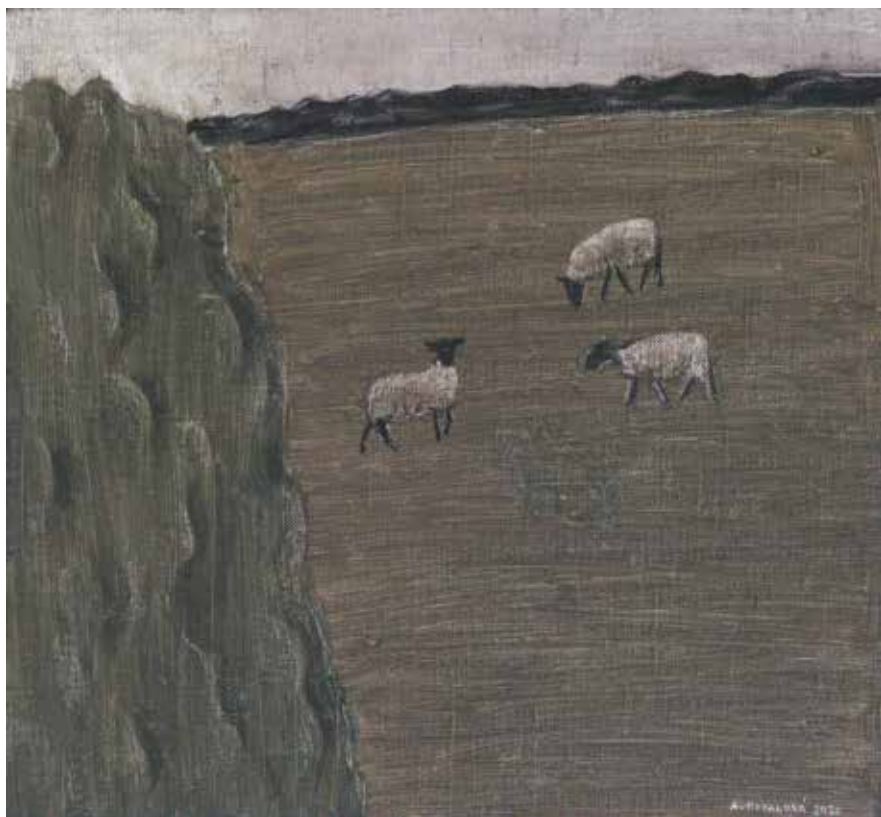
Zásadní roli v jejím životě sehrál také její manžel, malíř, fotograf a kurátor Miroslav Koval. Jejich ateliéry v podkrovní společného domu sousedily tak těsně, že mezi nimi probíhal nepřetržitý a intenzivní dialog. Společně stáli u zrodu šumperské Galerie Jiřího Jílka, kde po tři desetiletí s neúnavnou péčí připravovali autorské výstavy a vytvářeli prostor, v němž se umění stávalo přirozenou součástí života – stejně jako v jejich vlastním domě.

Obrazy, kresby a grafiky Anežky Kovalové jsou osobní mapou důvěrně známého: zahrada, strom, sníh, klíčení, jablka. Motivy, které se mohou zdát prosté, ale v jejím podání získávají hloubku a naléhavost. Nejde o popis, ale o esenci – o to, co se do paměti vrylo tak silně, že se stává nevyhnutelným otiskem na plátně či papíře. Úspornost motivů vede k pohledu dovnitř, k soustředění na podstatné.

Stejně střídmá je i její barevnost. Anežka pracuje s vaječnými temperami, jejichž šedavé tóny skrývají bohatství jemných odstínů. Tvarová abstrahovanost a barevné oproštění nejsou redukcí, ale hledáním podstaty viděného prověřené časem. V jejích obrazech se setkává stálost s prázdnotou, přítomnost s melancholií. Osamělá židle, holé stromy, tichý déšť či zaoblené stráně nesou stopu klidu i stesku. Její tvorba je svědectvím o schopnosti naslouchat tomu, co je slyšet jen tehdy, když slova ustoupí stranou. V jejím světě se pak ticho stává nejen tématem, ale i způsobem bytí. •

Liják, 2019, tempera na desce, 38 × 28 cm

Ovečky, 2020, tempera na desce, 26 × 30,7 cm

Ve dveřích strom II, 2020, tempera na plátně, 30 × 25 cm

Bílá židle, 2026, tempera na desce, 69 × 58 cm

Bílý keř, 2019, tempera na desce, 33,8 × 32,5 cm

Občas je potřeba vlézt do studené vody

Tomáš Kraus | trenér, manažer a sportovec

Jako rodiče si nikdy nesmíme myslet, že to, jak jsme to prožili my, bude i pro naše děti ta správná cesta.

Sedíme na stejném místě jako v červnu 2013. Ty jsi tehdy ještě závodil, na zahradě pobíhaly malé děti a já tě spolu s Josefem Dresslerem fotila do knihy Škola kola. Dnes jsi manažerem úspěšných sportovců a tvoje dcera Lucie byla letos nejmladší členkou české výpravy na zimní olympiádě. To je jako z červené knihovny, uzavřel se tím pro tebe pomyslný kruh?

Když jsem končil s lyžováním, věděl jsem, že nechci, aby v tom kdokoli z naší rodiny pokračoval. Jednak je to v českých podmínkách velmi nepraktická věc, druhak jsem si byl vědom všeho, co za tím je. Od dřiny až po zranění, která mohou být vážná. A v životě by mne už ani nenapadlo, že by to mohla být holka a dělat skikros.

Tvůj tatínek je sice lyžař a volejbalista a Lucie se dlouhá léta věnovala volejbalu, ale předpokládám, že jste jako rodina žili převážně sportem a že lyžování bylo na denním pořádku...

Ted' se tomu směji a současně se za to trochu stydím, ale nedávno vylétlo z dětí, že ještě před třemi čtyřmi lety ani netušily, že mám za sebou tak úspěšnou kariéru. Doma jsme to s manželkou Lenkou nikdy obzvlášť neprožívali. A že bych někam přišel a řekl: Ted' se všichni zastavte, přišel mistr světa? To se prostě nedělo. Neventilovali jsme to ani před dětmi, a když vyrůstaly, moje sportovní kariéra nikdy nebyla součástí jejich života. Lyžovali jsme vždycky, ale spíš rekreačně a s přáteli a jejich dětmi. A možná právě toto mělo vliv na Lucku, když se rozhodovala, jaký sport dělat. Vybírala si vždy dle svého.

Byl bys jako táta klidnější, kdyby zůstala u volejbalu?

Ze začátku samozřejmě ano. Ale když jsem viděl jiskru v oku a že ji to baví a dívá se na mne s otázkou, zda bychom to mohli posunout dál, tak jsem si v duchu říkal: Kam dál? Podvědomě jsem to nechtěl, světový pohár a olympiáda vypadaly jako nedosažitelné mety, ale přesvědčila mne tím, jak přirozeně jí to šlo. Když jí bylo 16, rozhodl jsem se jí vytvořit podmínky a až od této doby začal být její skikros vědomě vedený. A to se bavíme o třech letech dozadu.

V šestnácti spoustu dětí se sportem končí, jsou vyhořelé, unavené a nemají motivaci. Chápeš jako vědu, že začala tak pozdě?

Pavel Kolář (přední český fyzioterapeut a vysokoškolský pedagog) to řekl hezky. Jsou sporty, ve kterých když v osmi letech nemáš za sebou čtyři roky trénování, tak už do toho nikdy nenaskočíš. Třeba gymnastika, plavání, tenis, hokej. Ale lyžování je hodně technické, o odvaze a o sebevědomí, ale i tak jsem si myslel, že už je pozdě. A u kluka by pozdě rozhodně bylo. Ale u holek se v krosu ukázalo, že to ještě jde. Já jsem nakonec letos byl se svojí dcerou na olympiádě v disciplíně, která pro mne byla osudová. To je až skoro srandovní, neuvěřitelné a více než splněný sen.

Velké téma rezonující současnou společností je vztah dětí ke sportu a pohybu obecně. Byla naše generace jiná a měla i jinou motivaci sportovat? Táta mi vždycky říkal: Sportuj a možná se někam podíváš.

Měli jsme to diametrálně odlišně. Sport byl jednou z mála možností, jak vycestovat a podívat se do světa. Měl jsem to úplně stejně. Myslím, že to tak měli třeba i Pavel Nedvěd nebo Jarda Jágr. Byla to cesta z šedi. Ale s tím se pojí druhá strašně důležitá věc: že vlastně nebylo co dělat. Ne každý četl knížky, telefon žádný, jeden program v televizi, takže život venku byl samozřejmý. Já jsem lyžoval, protože to dělal a miloval můj táta, taky jsem hrál tenis. Sportování pro mne byla nedílná a přirozená součást života dítěte. Ale třeba i tělocvik. Až na úplné výjimky, když jsi se tehdy zeptal, jaký předmět máš nejraději, byl to tělocvik a výtvarka. Nebo jen ten tělocvik - a vše ostatní bylo voprz a učení. Dnes má polovina třídy na tělocvik nějakou omluvenku a sport už není všeobecný standard, jakým vždy byl.

Kdy tento stav dokážeme změnit? Až se nabažíme všech požitků a zjistíme, že to není cesta ke zdraví a tím ani ke spokojenému životu?

Myslím, že to bude pudem přežití, protože na to dříve nebo později narazíme. Myslím si, že veškerá naše zodpovědnost a výchova je jen o příkladu. Příklad je všechno. Pokud budeš mít na stole sám bordel a budeš dítěti říkat, že si má uklidit, nemyšlím, že to bude fungovat. A promiň, jestli jsem to neřekl na začátku, ale až na úplné výjimky žádný jiný než rodičovský příklad neexistuje. Já osobně mám pocit, že už se to ale nehorší. Že lidé dospěli k poznání, kdy si sami hledají způsob, jak se o sebe starat, aby jejich život byl lepší.

Když se podívám okolo sebe já, nemyslím si, že je to současný rodičovský standard.

„Pokud můžeš něco zasít, tak to udělej, protože to může změnit věci okolo tebe.“

Nežiješ trochu ve své rodičovské sportovní bublině?

Možná, ale změni se to až v momentu, kdy to pochopí rodiče a začnou něco dělat. Děti z toho nejdřív budou mít srandu, ovšem pak uvidí, že to není výstřelek, ale systém. Jedna věc je jídlo, druhá pohyb, třetí organizace času, čtvrtá cesty a dovolené. Vše se pospojuje a propisuje do dětí, které to pak předají dál. Jsem životní optimista, ale nedělám si iluze, že se to změní za životů našich dětí. Taky si myslím, že v průběhu celé historie fungovalo kyvadlo. Pokud věci dospěly do svého extrému, lidé se vždy vnitřně vyburcovali a vše se začalo pomalu vracet do normálu. Všechno vychází ze mne a z tebe a s nadsázkou je jedno, o čem zítra budou diskutovat úředníci v Bruselu. Pokud budeš své okolí znervózňovat tím, že se máš dobře, protože se chceš mít dobře

a děláš k tomu potřebné kroky, možná nakazíš i někoho dalšího, kdo s tím začne taky.

Když se díváš na on-line prostředí, nemáš obavu, že nás uzavírá do divných světů, které doposud neexistovaly?

Obavu mám, ale věřím, že i toto se jednou vyčerpá. V naší době fungoval svět v rámci jedné, jakkoli možná košaté pravdy. Ale zcela jistě jsme věděli, co je správně, a co ne. Nebo aspoň co je asi dobře, a co určitě ne. Jakási jednoduchost a čitelnost byly vždy zřejmé. Teď jsme v situaci, že se díváš na lidi kolem sebe, o kterých si myslíš, že by se neměli mnoho rozcházet s rozumným názorem nebo směřováním – a oni zničehonic řeknou: Proč by Země nemohla být placatá. Pak toto téma přejde ve veřejnou diskuzi, kde je jeden zástupce obce

vědecké a druhý, který tvrdí, že Země je placatá. A já přestávám chápat, kde to jsme. Jasně, jednou za rok na silvestra super, ale opravdu se tím chceme zabývat vážně?

Jaký je tedy návod na přežití?

Osobně bych se nespolehal na to, že tyto věci fungují shora. Ano, je dobré volit lidi, o kterých si myslíš, že něco změní, ale také je dobré ráno vstát, zacvičit si a usmát se. A jsem přesvědčen, že tak máš šanci změnit mnohem více. A to říká někdo, kdo je ve své podstatě líný chlápek. Pro mne je pravidelnost cvičení a hýbání se psychicky nepřírozená. Ale s partou kamarádů se chodíme koupat a otužovat do Labe a máme heslo: Zase se nám nechtělo, zase je to skvělé. Když vylezeš ze studené vody, je to jako po józe. Cítíš se skvěle, směješ se, i když to není moje automatická přirozenost. Lézt do studené vody není nikdy příjemné. Když někdo něco říká o euforických stavech, nevím, o čem mluví. Dlouhodobě je to ale fantastická věc. Myslel jsem si, že je otužování o proměně těla, ale teď věřím, že to je více o změně mysli, hlava hraje hlavní roli.

Byla to pro tebe cesta, anebo cíl?

Já měl dvě cesty. Táta mne vedl ke sportu a vždy jsme jich dělali spoustu, ale v momentě, kdy jsem začal lyžovat, byl pro mne důležitý výsledek. Bylo to měřítko, motivace a utvrzení, zda jdu správnou cestou. Samozřejmě, že i honba za výsledkem je cesta, kde se poznáváš, vyplňuješ mezery a částečně nacházíš sebe. To všechno bylo fajn, ale výkon byl ta nejdůležitější věc. Když jsem skončil, myslel jsem, že budu mít spoustu času a že se budu věnovat manželce, dětem, zahradě. Paradoxně jsem měl času mnohem méně, ale hlavně – najednou nic nemělo ten jednoduchý smysl. A právě výkonnostní sport ti ten smysl dává úplně fantasticky. Vše bylo dlouho dopředu naplánováno a ty jen přemýšlíš o tom, jak to udělat efektivně a dostat se co nejdál. Ale co pak? Co dál se sebou? Všichni ti říkají, jak se na to musíš připravit, než skončíš, ale když stále sportuješ, tak to prostě nejde. Jsou děti, které v deseti vědí, že chtějí být třeba kominíkem nebo pilotem. Ale většina se rozhodne až později. Jdou na gympl, na vysokou a postupně se začínou formovat. Sport všechny tyto věci oddálí, protože čemukoli jinému se budeš věnovat, tak tě to bude brzdit. Sport je v tomto ohledu poměrně sobecký.

Jaký tedy je přerod z nenormálního sportovního života do toho normálního?

Nejsem primárně rodinný typ, respektive se mi život nezměnil poté, co se narodily děti. Nedávno jsme byli s Luckou v Rokytnici a táta měl na stěně plakát z roku 2008. Lucka říká: Tati, tenhle závod se jel týden poté, co jsem se narodila. A já na to: Jo, byla to moje práce a mámě bych pomoci stejně nemohl. A jak jsi dopadl? No, vyhrál jsem. Vidiš, jaký jsi měla na mne dobrý vliv. Musím přiznat, že děti mne nezasáhly způsobem, který by byl zásadní pro moji kariéru. Ale na druhou stranu, když jsem si před

TOMÁŠ KRAUS

Narodil se 3. března 1974 do rodiny volejbalových nadšenců. Vystudoval obor výrobní systémy na Fakultě strojní Technické univerzity v Liberci. Je čtyřnásobným vítězem světového poháru ve skikrosu, dvojnásobným skikrosovým mistrem světa (z let 2005 a 2007). V současné době je manažerem snowboardistky Evy Adamczykové a sjezdového lyžaře Jana Zabystřana. Spoluzaložil zážitkovou agenturu Snow Nomads. Pod jeho trenérským vedením byla jeho osmnáctiletá dcera Lucie na letošní zimní olympiádě v Itálii nejmladší členkou české reprezentace.

několika lety začal dělat vlastní revizi, tak mi došlo, že děti, mimo toho, že jsou pokračovatelé našeho života, nám život vlastně zase neuvěřitelně zjednoduší. Děti tě připraví na to, že ty když ráno nevstaneš a neukážeš jim smysl pravidelnosti a zodpovědnosti, tak zvlčí. A já jsem si uvědomil, že i pro mne jsou děti větším smyslem života než sportování. Představuji nevyhnutelnost v tom, že ať život jakkoli ubíhá, děti ti dají povel, že to nesmíš podělat a že musíš být stále fajn. Život našich dětí bude, doufejme, mnohem delší než ten náš – a v jejich věku mohu ještě spoustu věcí nastavit k dobrému.

A jak to s dětmi nepokazit?

Z mého pohledu je tu velmi důležitá věc, kterou možná každý ví, ale pro mne to byl objev. Že si jako rodiče nikdy nesmíme myslet, že to, jak jsme život prožili my, bude i pro naše děti ta správná cesta. Když jim po dvaceti letech zkušenostní říkám, co si myslím, že funguje, ony na mne koukají a vůbec nechápou, o čem mluvím. Vědí, že jim sice něco říkáš, ale velkou část té cesty si stejně musí projít sami. Zkušenost je nepřenositelná a je potřeba to respektovat. Do padesáti jsem uvažoval nad tím, co bych měl, kdybych neměl freestyle. Po padesátce jsem se zastavil a snažil se pochopit, co to vlastně znamená. Došlo mi, že už to asi nebude ani tak kvalitní, ani tak dlouhé. A z toho vyplývá spousta věcí. Jedna z nich je, že už není prostor dělat věci špatně.

A druhá?

Pokud můžeš něco zasít, tak to udělej, protože to může změnit věci okolo tebe.

Jaká je tvoje role v pozici trenéra?

Je těžké hodnotit sám sebe, ale snažím se to dělat tak, abych chválil, když to jde, ale i upozorňoval na to, že takhle ne, ve chvíli, když je to špatně, a rozumně tyto dvě polohy střídal. To je jednoduchý

princip, kterého se těžce dociluje, ale podle mne nic jiného nefunguje. Dále se mi líbí princip, do patnácti šestnácti let bychom měli ve svěrencích budovat lásku k danému sportu a až poté začít přidávat tlak na výkon. A ještě jednu věc chci říct. Vždy jsem považoval školu za velmi důležitou, obzvláště při přechodu ze střední na další stupeň. Než ji vypustit úplně a soustředit se jen na sport, raději bych šel cestou, kterou mám vyzkoušenou a která se mi zdá lepší. Když chceš být vrcholový sportovec, musíš chodit do školy, sejme ti část tlaku z toho, jestli uspěješ, nebo ne. Protože ve chvíli, kdy neděláš školu a jsi na startu, kde bys měl uspět a nepovede se to, jdeš ze stovky na nulu. Ale když máš k tomu školu, tak si řekneš: Nepodařilo se mi to, ale mám ještě něco, co mě dokáže uvolnit, a pak můžeš podávat top výkony.

U sportu jsi zůstal i po konci kariéry a všechny tvé aktivity se na něj nějakým způsobem nabalují. Jednou z nich je tvá role v pozici manažera Evy Adamczykové, jedné z nejlepších snowboardcrossařek světa. Dokážeš jako trenér poradit i jí?

Snažím se do toho nezasahovat, byť jsou si ty sporty velmi podobné. A když už, tak spíše radou, která není ani technická, ani sportovní, ale jde třeba o přístup a názor na věc.

Mně jako laikovi se jak skicross, tak i snowboardcross jeví jako velmi nepředvídatelná disciplína. Má nějaká pravidla?

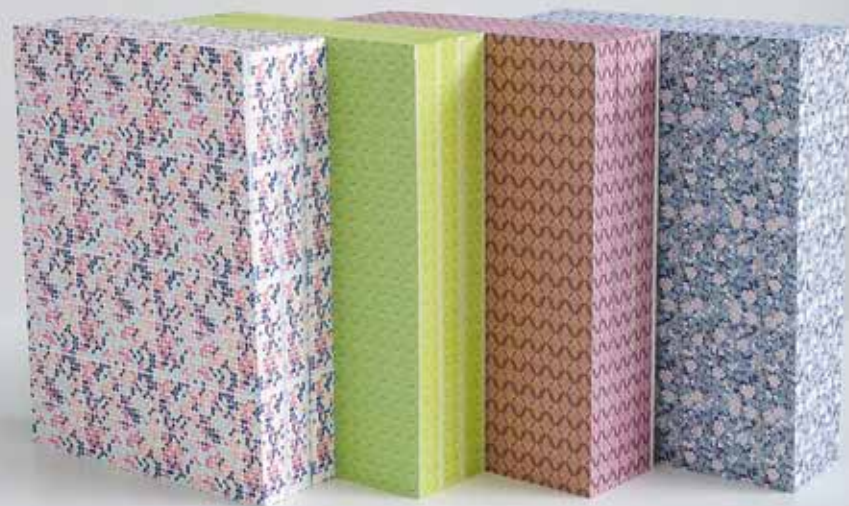
Za mne je ten sport vlastně jednoduchý. Trénuješ všechno a stále dokola. Pak přijde závod a ty máš už jen jedinou věc, kterou musíš udělat, a to je přestat to řešit a věřit, že to dopadne nejlépe, jak může. Postupem času jsem přišel na to, že čím více o tom člověk přemýšlí, tím menší šanci má být rychlý.

S Evou vás pojí více než manažerský vztah. Máte za sebou i velmi úspěšné dva navazující cestopisné a sportovní televizní seriály s názvy Alpami nejen za sněhem a Českem nejen za sportem, které jste udělali s Českou televizí a které by naopak bez důkladného přemýšlení nikdy nevznikly...

To souhlasím, ale i tady jsme museli napřed vlézt do té studené vody. Udělat zajímavý a neokoukaný cestopis byla ohromná výzva, které předcházela spousta plánování a vymýšlení. Projekt byl nakonec divácky úspěšný, protože se tam sešlo několik věcí, od našeho vhledu a znalostí míst až po lidi, kteří s námi chtěli spolupracovat. A samozřejmě hrálo velkou roli i to, že s Evkou máme podobnou radost ze sportování. Mě navíc baví se do věcí více ponořit, oba dva jsme tam byli sami za sebe a nakonec to vyznělo jako velmi povedený mix.

Sám za sebe jsi v dalším projektu Snow Nomads, který jste založili před lety s tvým kamarádem a společníkem Jirkou Tichým. Co bylo na jeho počátku?

To je zajímavý příběh. V roce 2010, pět let před tím, než jsem skončil, jsem byl poprvé na Islandu, kde se mi hrozně líbilo. Ostrov nabízí nejen hory vhodné k freeridu, ale i jiný způsob severské exotiky. Všude okolo sebe máš moře, ke kterému de facto sjedeš na lyžích, a to je nádhera. Každý rok po konci sezóny bereme do hor pár skupin lidí, kterým chceme zprostředkovat to, co sami milujeme, proto jsem se do toho pustil. Snažím se soustředit na důležité věci a ty ostatní sekat za pochodu, jak to jde. Protože jinak tě to dožene a na to důležité už nebude čas. Součástí Snow Nomads je i zastupování sportovců, natáčení cestopisů i další aktivity, takže máme co dělat a hlavně nás to baví.

POTISK OŘÍZKY pro vaše zápisníky, bloky, katalogy a knihy.

INDIGOPRINT

Svět papíru

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Příběh s otevřeným koncem

Píšu v den pálení čarodějnic na téma dosud otevřené. Nevím, jaký osud v příštích dnech a týdnech čeká velrybu Timmy. Profesní zásada velí vám Timmy představit, přestože jste o ní pravděpodobně četli nebo slyšeli. Tento keporkak v březnu zabloudil do Baltského moře a tříadvacátého uvízl na mělčině u Timmendorfer Strand. Lidé mu pomohli dostat se do hlubší vody. Nedaleko Wismaru uvízl znovu, ale díky přílivu se uvolnil, načež 31. března skončil na mělčině u ostrova Poel. Jeho osud vyvolal velkou pozornost. Pokusy o záchranu vyvrcholily koncem dubna. Akce financovaná chovatelkou koní Karin Walter-Mommert a Walterem Gunzem, zakladatelem řetězce Media-Mark, vedla k tomu, že se Timmyho podařilo ve speciálním „plovoucím akváriu“ vyvézt do hlubších vod u Dánska. Zde média ztrácejí stopu. Timmy vybavili GPS přístrojem a vysílačkou, takže už asi víte, zda je to příběh se šťastným koncem, anebo

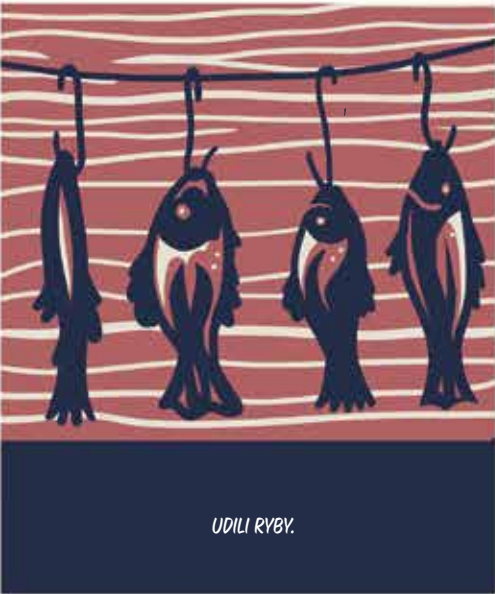
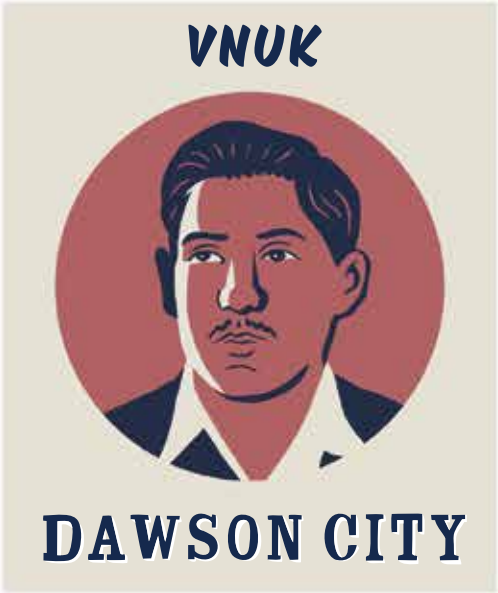
zda měli pravdu chmurné prognózy realistů. Momentálně je kolem Timmy informační embargo, a to mi dává prostor ke snění.

V dětství jsem miloval knihu francouzského spisovatele Alfreda Assollanta Hrdinný kapitán Korkorán. Nedávno vyšla v Albatrosu znovu, opět se skvělými ilustracemi Zdeňka Buriana. Odehrává se v Indii. Francouzský kapitán zachrání před krokodýlem mladou tygřici. Zvíře k němu z vděčnosti přilne. Dostane od něho jméno Jiskra a pomáhá mu bojovat po boku Indů proti zlým anglickým kolonizátorům. Motiv byl od té doby často zopakován. Uvízl mi v paměti fragment jakéhosi béčkového filmu. Blondýna v podprsence a kalhotkách (ideální výbava pro pobyt na Sahaře) vytáhne lvovi trn z tlapy a získá v něm bodyguarda stejně oddaného, jako měl Korkorán v Jiskře. Nebudeme rozebírat detaily, jak se tahá trn z tlapy lva. Berme princip vděčnosti jako daný a přenesme ho na velrybu Timmy.

Velryba je pověstně inteligentní tvor. Co když se Timmy rozhodne pomáhat lidem, aby se jim odvděčila za záchranu života?

Keporkaci jsou zvyklí cestovat, z Antarktidy do Jižní Ameriky nebo Austrálie, celoročně je patnáct tisíc kilometrů žádná míra. Tak se v mém příběhu stane, že se před užaslými očima posádky americké minolovky USS Chief vynořila v Hormuzském průlivu velryba a v tlamě třímala podmořskou minu nastraženou íránskými ajatolláhy. Mina odebrána a pak už Timmy – kdo jiný by to byl – sázela jednu minu za druhou, jako když Jiskra skládala Korkoránovi k nohám zakousnuté anglické kolonizátory po vzoru koček a jejich chlubení s myšmi. To by bylo slávy!

Tak to skoro jistě s Timmy nedopadne. Kéž by záchranu aspoň přežila. K mé spokojenosti by to úplně stačilo.

Čtyři dny v Istanbulu

Do Istanbulu člověk zpravidla jede jen jednou za život, proto stojí za to vybrat si dobrý hotel, který je sám o sobě zážitkem. Hotel Pera Palace je legendární, sto třicet let starou památkou. Ubytovali se v něm korunované hlavy jako císař Franz Josef nebo anglická královna Alžběta, slavní spisovatelé Agatha Christie a Ernest Hemingway, mistr hororů Alfred Hitchcock nebo filmová hvězda Greta Garbo, jejíž pokoj vyzdobený jejími portréty a knihou plnou fotografií obýváme. Je to zvláštní pocit ležet ve stejné posteli a dotýkat se starožitné skříně, kam si obdivovaná femme fatale ukládala své róby. Hotel, který byl původně určený především cestujícím z legendárního Orient Expresu, se pyšní halou zkrášenou vysokou pyramidou z živých květín, půvabnými lustry a starými obrazy a potměšlým Orient barem. Památkou je i litinový výtah, jen o tři roky mladší než obdobný na Eiffelově věži. Ale hotelů je v téhle rušné části města víc a všechny nejsou tak drahé.

Kousek od hotelu Pera Palace zastavuje tramvaj, která jede po mostě přes moře a k nejslavnějším památkám na náměstí Sultanahmet je to jen pár zastávek. Nejkrásnější istanbulska mešita s pěti minarety se nazývá Modrá podle keramických dlaždiček, jimiž je bohatě vyzdobená spodní část interiéru. Je to nádhera! Mešita byla postavená počátkem sedmnáctého století slavným architektem Mehmedem Agou. Její četné kopule zdobí překrásné arabesky. Nejpůsobivější pohled na mešitu je přes stříkající vodotrysky na Sultanahmetu. Chvilku tu postojím a snažím se ten pozoruhodný pohled vrýt do paměti. A samozřejmě fotografuji.

Před mešitou jsou k vidění pozůstatky obrovského antického sportoviště Hipodromu. Zůstalo tu jenom několik osamocených sloupů, z nichž nejpozoruhodnější je ten zdobený hieroglyfy, vztyčený v egyptském Luxoru tisíc pět set před naším letopočtem.

Slavnější než ta Modrá, i když ne hezčí, je pak blízká mešita Hagia Sofia, která se podle odborníků řadí k nejvelkolepějším architektonickým výtvorům lidstva. Původně šlo o byzantský chrám otevřený císařem Justiniánem v roce 537. V patnáctém století byl přeměněn Turky na mešitu. Její interiéř zdobí malby, které by už ale potřebovaly zrestaurovat. Naopak dobře zachované jsou křesťanské mozaiky, ta nejpůsobivější zobrazuje Ježíše Krista.

Nedaleko mešity je možná nejpozoruhodnější istanbulska památka Bazilika Cisterna, která sloužila jako zásobárna vody. Ponořuji se do rozsáhlého potměšlého podzemního prostoru s několika dlouhými sloupořadími. Určitě stojí za to všimnout si kamenné hlavy Medúzy, na které spočívá jeden ze sloupů. Obdivuji i skleněné artefakty rozmístěné jakoby náhodně mezi sloupy a působivě osvětlené. Jako bych se ocitl v jiném světě.

Na Sultanahmetu je jen jedna kavárna, za dobrým jídlem se musí jít jinde. Ideálně se dá najíst ve čtvrti Beyoglu blízko hotelu Pera Palace. Vyzkoušeli jsme nejrůznější úrovně stravování – od bufetů přes pizzerii (na pizzu pozor, dělají je hodně malé, takže se člověk moc nenají) až k běžným restauracím a michelinské Nicole s originálně chutnajícími kulinářskými vychytávkami. Ryby, válečky ze sekaného masa, jehněčí kotletky i různé předkrmy jako grilované ančovičky a zeleninové saláty v běžných restauracích jsou neobyčejně dobré, jen třeba ve srovnání s blízkými Athénami jsou dost drahé a mimochodem totéž, a ještě ve větší míře, platí pro vstupy do památek. Může za to vysoká inflace, která už dlouho Turky trápí. V restauracích často nabízejí pivo, i když jde o muslimskou zemi, většinou evropské, ale ani turecký Efes vůbec nechutná špatně.

Druhý den se stejnou tramvají vydáváme na prohlídku sultánského paláce Topkapi postaveného ve druhé polovině patnáctého století, který před sto lety proměnili v muzeum bohaté na nejrůznější exponáty. Jde o rozlehlou různě členitou stavbu obklopenou parkem (parky a stromy vůbec jsou v Istanbulu vzácné). Prohlídka paláce zabere minimálně tři hodiny, ale dá se tu strávit i celé odpoledne. Do paláce se vstupuje bránou „Pozdravení pokoje“. Jako první se nabízí bohatá expozice starožitných hodin, v další části je pak zbrojnice se sečnými zbraněmi a střelnými zbraněmi a o kus dál ve skleněných vitrínách jsou pestrobarevné kaftany. V části paláce lze nahlédnout do bohatě zdobených interiéřů. Naopak chmurně na mě působí uzavřený harém s okny opatřenými robustními mřížemi. Tahle část paláce připomíná spíš vězení pro sultánovy konkubíny.

Do hotelu jdeme tentokrát pěšky a na mostě přes moře pozorujeme řady trpělivých rybářů. Chvilí je sleduji, ale úlovku se nedočkám. V obloucích mostu zbudovali hodně restaurací s výhledem na moře, po kterém plují četné parníky. Jídlo chutná líp.

Další den se vydávám do Velkého bazaru. V bludišti zastřešených uliček se nabízí všechno, na co si člověk vzpomene. Od oblečení přes koření, elektroniku až po suvenýry. Mimochodem jako suvenýr doporučuji turecké sladkosti, jichž je v obchodech bohatý výběr. Procházím se bludištěm uliček, což je dost únavné, a tak uvítám malou kavárnu, kde si dám silnou tureckou kávu, která chutná podstatně líp než tradiční český turek. Kávu popíjejí i obchodníci, jichž je před každým stánkem i několik. Přemýšlím, jak se tihle lidé žijí, protože nevidím nikoho nakupovat. Naštěstí prodavači nejsou dotěrní jako ti arabští na Blízkém východě, neobtěžují. A istanbulske ženy nejsou zahalené v černém, jak je to běžné v arabském světě, některé nenosí ani šátky. A není žádnou vzácností potkat půvabnou dívku.

Když už jsme prohlídkou bazaru unavení, vydáváme se jít. Projdu rozlehlým areálem istanbulské univerzity a dorazím až ke třetí slavné mešitě Süleymanově. Obklopená stromy působí impozantně a je odtud krásný výhled přes moře na protější břeh. Bez prohlídky interiéru se nakonec obejdu, protože bych musel víc než hodinu čekat, než skončí mše pro věřící.

Na poslední den si nechávám návštěvu asijské části Istanbulu, kam se vydávám po moři velkým trajektem. Je z něj nádherný výhled na historické centrum města. Kupodivu působí asijská část města evropštěji než ta evropská. Přímo od přístavu jezdí stará tramvaj a díky okružní jízdě mám možnost prohlédnout si zdejší ulice. Ale žádné významné památky tu nejsou.

Do hotelu se vracím dost brzy, a tak se pustím do prohlídky naší čtvrti. Zaujme mě robustní Galatská věž, kterou jsem viděl jako dominantu z protějšího břehu. A pak už se nechám unášet proudy lidí na široké pěší zóně obklopené obchody a restauracemi. Není tu žádný provoz, jen občas ulicí projede historická tramvaj. Je tu k vidění i křesťanský kostel, což je po všech těch mešitách vítaná změna. Ale mešity jsou krásnější a právě ty mi nejvíc z výletu do Istanbulu utkví v paměti.

V roce 1673 nechal postavit v lesích u řeky Nežárky nedaleko Jindřichova Hradce majitel zdejšího panství Jan Jáchym Slavata hřebčínek. V polovině osmnáctého století nechal objekt přestavět na lovecký zámek Prokop Vojtěch Černín. Dnešní podobu získal zámek ve století osmnáctém, kdy byla k barokní části přistavěna dvě postranní křídla. V této době se zde pořádaly parforsní hony na jeleny a daňky, byla tu velká obora. Nejcennějším objektem zámku je devatenáct metrů vysoká kaple svatého Jana Nepomuckého vyzdobená působivými freskami. Za totality sloužila Jemčina československé armádě jako raketová základna. Od roku 2002 patří zámek soukromému majiteli, který poničený objekt zrekonstruoval. Návštěvníci si v letní sezóně mohou prohlédnout pěkný park a expozici zaměřenou na kdysi tak oblíbené parforsní hony. Na zámku je i penzion a zdejší bohaté lesy okolo zámku jsou protkány rovnými cestami, které jsou velkým lákadlem pro cyklisty.

Zámek Jemčina

DĚKUJEME!

vstupenky na rok 2027 v prodeji ► bernardfest.cz

BERNARD BITTER GREP FREE

Ochutnejte novou kombinaci nealko Bernarda s přírodní grepovou šťávou, bez konzervantů a přidaného cukru. Na žízeň, na osvěžení, na chuť. Na zdraví!

ALKOHOL
max. 0,5 % obj.

DALŠÍ ČÍSLO V ŘÍJNU!